

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 31/2008 vp

Hallituksen esitys suomalaisille pankeille myönnettävistä väliaikaisista valtiontakauksista

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 2008 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen suomalaisille pankeille myönnettävistä väliaikaisista valtiontakauksista (HE 181/2008 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti talousvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (TaVL 34/2008 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Peter Nyberg, hallitusneuvos Veikko Kantola ja lainsäädäntöneuvos Seppo Taninen, valtiovarainministeriö
- johtaja Anneli Tuominen, apulaisjohtaja Jukka Vesala ja apulaisjohtaja Liisa Halme, Rahoitustarkastus

- osastopäällikkö Kimmo Virolainen ja toimituspäällikkö Jouni Timonen, Suomen Pankki
- toimitusjohtaja Sixten Korkman, ETLA Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos
- johtaja, OTT Erkki Kontkanen, Finanssialan Keskusliitto
- lakiasiaintoimittaja Heikki Alanen ja maaluottojohtaja Jorma Timonen, Nordea Pankki Suomi Oyj
- varatoimitusjohtaja Heikki Vitie ja johtokunnan jäsen Harri Luhtala, OP-Pohjola-ryhmä
- johtaja Jaakko Kiander, Palkansaajien tutkimuslaitos
- lakiasiaintoimittaja Jukka Huotari ja johtaja Aki Palo, Sampo Pankki Oyj
- KTM Kaarlo Jännäri
- VTT Heikki Koskenkylä.

Kirjallisen lausunnon on antanut Finanssialan Keskusliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta antaisi perustuslain 82 §:n 2 momentissa tarkoitetun suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto voisi antaa määräämillään ehdoilla vastavakuuksia vaatimatta valtiontakauksen suomalaisten pankkien tai niiden omistusyhteisöjen liikkeeseen laskemille rahoitusmarkkinoiden ja rahoitus-

huollon toiminnan turvaamiseksi tarvittaville velkainstrumenteille. Takauksia tulotisiin valtioneuvoston harkinnan mukaan antamaan valtuuksien voimaantulon jälkeen ilman muita vakuuksia liikkeeseen laskettaville sijoitustodistuksille ja joukkovelkakirjalainoille. Takauksia voidaan myöntää vain toimintakelpoisille ja

vakavaraisuusvaatimukset täyttävillä pankeille. Takauksista tullaan perimään markkinaehtoinen maksu, ja takauksia voi esitettyjen valtuuksien nojalla olla voimassa yhteensä enintään 50 miljardia euroa. Määrä vastaa suuruusluokaltaan taattavien velkainstrumenttien jälleenrahoitus-

tarvetta. Väliaikaiset valtuudet valtioneuvoston myöntämiseen ovat voimassa vuoden 2009 loppuun, kuitenkin siten, että valtioneuvoston tulee 30 päivään huhtikuuta 2009 mennessä arvioida tarve uusien takausten myöntämiseen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Suomen perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston voidaan antaa eduskunnan suostumuksen nojalla.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä jäljempänä esitetyin täsmennyksin.

Maailmanlaajuiseksi laajentunut finanssimarkkinoiden kriisi on horjuttanut pankkien keskinäistä luottamusta, mistä johtuen pankkien välisen markkinoiden toiminta on olennaisesti vaikeutunut. Luottomarkkinoiden toimivuuden ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi Eurooppa-neuvosto on kokouksessaan 15.—16.10.2008 sopinut järjestelystä, jolla valtiot myöntävät takauksen pankkien liikkeeseen laskemille velkainstrumenteille. Eurooppa-neuvoston päätökset vastaavat euroalueen ja Ison-Britannian päämiesten ja ECOFIN-neuvoston aiemmin sopimia toimia. Ehdotettu hallituksen esityksen mukainen takausvaltuus perustuu näin ollen EU:ssa tehtyihin ratkaisuihin, joita myös Suomi on sitoutunut noudattamaan.

Esityksessä ehdotetaan, että valtio voi tietyin ehdoin ja ilman vakuutta myöntää valtioneuvoston suostumuksen nojalla pankkien tai niiden omistusyhteisöjen liikkeeseen laskemille velkainstrumenteille. Takausta voidaan antaa sijoitustodistuksen tai enintään viiden vuoden mittaisen joukkovelkakirjojen takaisinmaksun tai muiden ehtojen täyttämisen vakuudeksi. Yhteismäärältään valtion takausvastuu voi nousta 50 miljardiin euroon, ja takauksia voidaan myöntää

vain toimintakelpoisille ja vakavaraisuusvaatimukset täyttävillä pankeille.

Esityksen mukainen valtioneuvoston antama valtuutus on osa niistä toimenpiteistä, joilla rahoitusmarkkinoiden vakautta pyritään parantamaan. Muita EU-tasolla sovittuja toimia ovat pankkien pääomittaminen ja ongelmajoukkien hoito siten, että sijoittajien ja tallettajien saamiset turvataan. Valiokunta toteaa, että sovittujen toimien täytäntöönpano ja rahoitusmarkkinoiden toimivuuden parantaminen edellyttävät tiivistä EU-tason koordinaatiota ja jäsenvaltioiden sitoutumista sovittuihin linjauksiin.

Talousvaliokunnan lausunto

Talousvaliokunta (TaVL 34/2008 vp) pitää valtioneuvoston antoa-oikeutta perusteltuna, mutta katsoo, että eduskunnan suostumusta on tarpeen tämentää. Talousvaliokunta ehdottaa, että suostumukseen lisätään takausta hakevan pankin vakavaraisuutta ja toimintakykyisyyttä koskeva vaatimus ja että valtioneuvoston piiriin lisätään sellaiset kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat, joiden vakuutena on ainoastaan asuntoluottoja. Talousvaliokunta on lisäksi ehdottanut täsmennystä suomalaisen pankin käsitteeseen.

Valtiovarainvaliokunnan kanta

Valtiovarainvaliokunta pitää valtioneuvoston antoa-oikeutta perusteltuna, sillä rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseksi Suomi on muiden EU-maiden tavoin sitoutunut hallituksen esityksen mukaisiin järjestelyihin. Suomalaisen pankkien vakavaraisuus, kannattavuus ja maksuvalmius ovat toistaiseksi säilyneet hyvällä tasolla, mutta siitä huoli-

matta on tärkeää, että suomalaisilla pankeilla on käytössään muita eurooppalaisia toimijoita vastaavat rahoitusmahdollisuudet. Takausjärjestely auttaa viime kädessä turvaamaan erityisesti suomalaisten yritysten kilpailukykyä sekä rahoituksen saatavuuden että sen hinnan osalta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtiontakaukseen oikeutettuja velkainstrumentteja erääntyy takauksen voimassaoloaikana yhteensä noin 45 miljardin euron arvosta. Takauksen kate on näin ollen riittävä antamaan suomalaisille pankeille tasapuoliset toimintaedellytykset.

Valiokunta katsoo, että nyt esitetty järjestely ei vielä ratkaise niitä ongelmia, joita kiristynyt luotonsaanti tällä hetkellä aiheuttaa yrityksille. Finanssikriisin seurauksena yritysten rahoituksen saatavuus on vaikeutunut, rahoituksen ehdot ovat tiukentuneet ja lainanhoitokustannukset ovat nousseet.

Valiokunta toteaa, että hallitus on jo ryhtynyt mittaviin toimiin viennin rahoituksen turvaamiseksi takauksilla ja luototuksella sekä pääomittamalla valtion omistamia sijoitus- ja rahoitusyhtiöitä. Riittävän luotonantovolyymin turvaamiseksi rahoituslaitosten pääomittaminen on tehokkain keino.

Eduskunnan suostumuksen täsmentäminen. Talousvaliokunta on ehdottanut eduskunnan suostumukseen täsmennyksiä. Ensimmäinen niistä koskee vaatimusta takausta hakevan pankin vakavaraisuudesta ja toimintakykyisyydestä.

Talousvaliokunnan esittämä täsmennys ei käytännössä aiheuta muutosta takauksen soveltamiseen, sillä jo hallituksen esitys lähtee siitä, että takaus on tarkoitettu vakavaraisille ja toimintakykyisille pankeille. Valtiovarainvaliokunta pitää täsmennystä kuitenkin perusteltuna, sillä se selkeyttää suostumuksen sisältöä ja takauksen käyttöä.

Valtiovarainvaliokunta yhtyy myös talousvaliokunnan ehdotukseen, jonka mukaan takausvaltuuden tulisi kattaa sellaisetkin kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat, joiden vakuutena on ainoastaan asuntoluottoja. Täsmennys on valtiovarainvaliokunnan mielestä välttämätön, jotta takaus kattaa Suomessa samat vel-

kainstrumentit kuin muissa keskeisissä kilpailujamaissa.

Lisäksi talousvaliokunta on ehdottanut täsmennystä siihen, miten suomalainen pankki määritellään eduskunnan suostumuksessa.

Säätelyn rajausta perustuu komission tulkitaan EY:n perustamissopimuksen ja valtioneuvoston päätöksen perusteella. Komissio edellyttää, että kaikkia asianomaisessa maassa toimiluvan omaavia pankkeja kohdellaan omistajasta riippumatta samalla tavalla. Näin ollen myös ulkomaisen pankin tytäryhtiön tulee kuulua sijaintimaansa valtioneuvoston piiriin. EU-säätely ei sen sijaan estä, hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla, sulkemasta Suomen valtioneuvoston ulkopuolelle ulkomaisten pankkien Suomessa toimivia sivukonttoreita ja suomalaisten pankkien ulkomaisia emoyrityksiä.

Hallituksen esityksen mukaan valtioneuvoston voitaisiin myöntää suomalaisten pankkien tai niiden omistusyhteisöjen liikkeeseen laskemille velkainstrumenteille. Talousvaliokunnan mukaan suomalaisilla pankeilla tarkoitetaan tässä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettuja talletuspankkeja ja, mikäli takaus laajennetaan koskemaan myös kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja, kiinnitysluottopankkilaissa (1240/1999) tarkoitettuja kiinnitysluottopankkeja. Omistusyhteisöllä puolestaan tarkoitetaan suomalaisen talletuspankin tai kiinnitysluottopankin suomalaista emoyritystä. Jotta emoyritys olisi suomalainen, sen kotipaikan tulee sijaita Suomessa.

Valtiovarainvaliokunta yhtyy myös tältä osin talousvaliokunnan ehdotukseen, mikä tarkoittaa, että valtioneuvoston takaus voidaan antaa talletuspankille tai kiinnitysluottopankille, jolle on myönnetty toimilupa Suomessa, taikka tällaisen luottolaitoksen emoyritykselle, jonka kotipaikka on Suomessa. Valiokunta korostaa, että valtioneuvoston takauksen ehdoista päätettäessä suomalainen pankki määritellään siten, ettei valtioneuvoston soveltamisalasta aiheudu epäselvyyttä.

Valtiovarainvaliokunnan saaman selvityksen mukaan Suomessa on tällä hetkellä 12 sellaista pankkia, joita voitaisiin em. määritelmän mukaisesti pitää suomalaisina pankeina.

Valiokunta pitää talousvaliokunnan tavoin välttämättömänä, että hallitus selvittää rajat ylittävää pankkitoimintaa koskevia turvamekanismeja yhdessä Ruotsin ja Tanskan kanssa.

Takaukseen liittyvät ehdot. Esityksen mukaan valtiontakauksen tarkemmista ehdoista päättäisi valtioneuvosto tai sen määräämillä ehdoilla valtiovarainministeriö tai Valtiokonttori.

Komissio on 13.10.2008 antamassaan tiedonannossa¹ todennut ne periaatteet, joita se tulee noudattamaan harkitessaan, onko pankkien tukitoimia pidettävä kiellettyinä valtiontukena. Tuelta edellytetään mm. määräaikaaisuutta, pankkien toimintaa koskevien rajoitteiden asettamista ja syrjimättömyyttä. Perusedellytyksenä tukitoimien hyväksymiselle on, että tukia ei saa käyttää pankkien toiminnan laajentamiseen. Tämän vuoksi komissio on edellyttänyt, että pankkien taseiden mahdollinen kasvu on tukien voimassa ollessa sidottava historiallisiin kasvumääriin, BKT:n kasvuun tai EU:n pankkisektorin kasvuun. Lisäksi komissio on edellyttänyt, että tuen myöntämisen ehtona tulee olla pankkien johdon palkkausta sekä erityisesti bonuksia ja muita lisäpalkkioita, kuten optioita, koskevat rajoitukset.

Valtiovarainvaliokunnan saaman selvityksen mukaan useat jäsenvaltiot ovat vaatineet komissiota helpottamaan edellä mainitun tiedonannon mukaisia ehtoja tai jopa poistamaan ehdot kokonaan. Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan Euroopan yhteisön komissio onkin valmistellut pankeille myönnettävän valtiontuen ehdoista uutta tiedonantoa, joka julkistettaneen vielä kuluvan joulukuun aikana. Ennakkoarvioiden mukaan uudessa tiedonannossa toiminnaltaan terveiden ja kriisissä olevien pankkien tukea koskevat tukiehdot eroteltaisiin selkeästi toisistaan. Toiminnaltaan terveille pankeille myönnettävälle tuelle ei asetettaisi juuri lainkaan valtiontukiehtoja. On mahdollista, että

käytännössä lähes ainoaksi ehdoksi tulisivat hinnoittelua koskevat vaatimukset.

Valtiovarainvaliokunta pitää perusteltuna, että ehtoja koskevia periaatteita arvioidaan uudelleen. Saadun selvityksen mukaan esimerkiksi pankkien kasvua ja luotonantoa koskevat ehdot olisivat omiaan vaikeuttamaan pankkien mahdollisuuksia turvata erityisesti yritysten rahoitusta. Myös pankin toiminnan johtamiseen liittyviä ehtoja on valiokunnan asiantuntijakuulemisessa pidetty epä johdonmukaisina, koska takausjärjestelyjen tavoitteena ei ole tukea pankkeja, vaan luottomarkkinoiden toimivuutta.

Valiokunta kuitenkin katsoo, että ehtoihin tulee ottaa EU:n hyväksymissä puitteissa ja kilpailijamaiden ehdot huomioiden säännökset pankkien johdon kohtuuttomien etujen rajoittamiseksi ainakin pääomitustilanteissa.

Valiokunta korostaa, että valtioneuvoston asettamien muidenkin ehtojen tulee noudattaa EU:n hyväksymiä periaatteita ja että ehdot eivät saa heikentää suomalaisten pankkien kilpailukykyä muihin maihin nähden. Tavoitteena tulee olla, että suomalaispankkien kilpailuasetelma säilyy neutraalina.

Takaukseen liittyvät maksut. Kansallisesti valtiontakauksen ehtojen asettamista säätelee valtion lainanotosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annettu laki (449/1988). Lain 15 §:n 1 momentin (1986/2001) mukaisesti valtiontakauksista perittävistä maksuista säädetään asetuksella.

Saadun selvityksen mukaan asetukseen otettavat ehdot tulevat perittävien maksujen osalta vastaamaan EKP:n neuvoston 20.10.2008 antamaa suositusta, jonka mukaisia maksuja Euroopan komissio pitää tasona, jota jäsenmaat eivät saa hinnoittelussaan alittaa. EKP:n suosituksen hinnoittelu perustuu luottovakuutushintoihin. Huomioon otettaisiin lisäksi takausajan pituus, takausvastuun määrä ja pankin luottoluokitus.

Valiokunta katsoo, että takauksesta perittävien maksujen on oltava kilpailukykyisiä muissa jäsenmaissa perittäviin hintoihin nähden. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että valtiovarainministeriö seuraa tarkoin hinnoittelua ainakin

¹ Komission tiedonanto — Valtiontukisääntöjen soveltaminen maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena rahoituslaitosten suhteen toteutettuihin toimenpiteisiin (2008/C 270/02).

lähimmissä naapurimaissamme ja huolehtii siitä, että Suomessa perittävät takausmaksut eivät muodosta pankeille suurempaa kustannusrasitusta kuin muissa jäsenmaissa.

Finanssivalvonnan resurssit. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että rahoitusmarkkinoiden epävakaus korostaa entisestään finanssivalvonnan tärkeyttä. Valvonnan tulee olla jatkuvaa ja sen tulee kattaa niin kotimaisen rahoitusalan seuranta kuin myös kansainvälinen valvontayhteistyö. Valvontaan liittyvien tehtävien hoitaminen edellyttää vankkaa asiantuntijuutta ja osaamista.

Nyt esitetty valtiontakausjärjestelmä tuo uusia tehtäviä Rahoitustarkastukselle, sillä tarkoituksena on, että Rahoitustarkastus antaa Valtiokonttorille lausunnon takausta hakeneen pankin toimintakykyisyydestä ja vakavaraisuudesta; lausunto tulisi antaa kahdessa päivässä. Jotta Rahoitustarkastus pystyy toimimaan riittävän nopeasti, sillä tulee olla jatkuvasti ajan tasalla olevat tiedot luottolaitosten toiminnasta.

Suomen finanssivalvontaa uudistetaan niin, että vuoden 2009 alusta toimintansa aloittaa uusi rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, Finanssivalvonta, jolle siirtyvät pääosin Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston tehtävät. Finanssivalvonta sijoitetaan Suomen Pankin yhteyteen ja sen kustannukset katetaan pääosin toimenpidemaksuilla ja erityisillä valvonnan kohteilta perittävillä veronluonteisilla valvontamaksuilla.

Käsitellessään Finanssivalvontaa ym. koskevaa hallituksen esitystä (HE 66/2008 vp) eduskunta kiinnitti huomiota Finanssivalvonnan resursseihin ja päätti talousvaliokunnan ehdotuksen (TaVM 20/2008 vp) mukaisesti korottaa Finanssivalvonnan valvontamaksulain mukaisia maksukertomia keskimäärin 5 prosentilla. Maksukertoimien korotuksen tavoitteena on turvata Finanssivalvonnan osaaminen ja resurssien riittävyys, joilla on valvonnan onnistumisen kannalta ratkaisevan tärkeä merkitys.

Valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että Finanssivalvonnan resurssitarvetta seurataan ja

että tarvittaessa sen voimavaroja lisätään. Rahoitusmarkkinoiden vakaa toiminta ja luottamus niihin ovat olennainen osa kansantalouden tasapainoista kehitystä. Valvonnasta vastaavien tahojen tulee toimia aktiivisesti ja puuttua jo ennakolta rahoitusmarkkinoiden vakautta uhkaaviin riskeihin.

Muuta. Uusien takausten myöntötarvetta arvioidaan vuoden 2009 huhtikuun loppuun mennessä, ja valtuudet takausten myöntämiseen päättyvät vuoden 2009 lopussa. Talousvaliokunnan tavoin valtiovarainvaliokunta edellyttää, että eduskunnalle annetaan selvitys tilanteesta viimeistään 30 huhtikuuta 2009.

Valiokunta ehdottaa suostumuksen kirjoitusasuun vähäisiä teknisiä muutoksia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

*että eduskunta antaa perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaisesti suostumuksensa sille, että valtioneuvosto tai sen määräämillä tarkemmilla ehdoilla valtiovarainministeriö tai Valtiokonttori voi vastavakuuksia vaatimatta antaa omavelkaisen valtiontakauksen **toimintakykyisen ja vakavaraisen suomalaisen talletuspankin tai kiinnitysluottopankin taikka tällaisen luottolaitoksen suomalaisen emoyrityksen liikkeeseen laskemien** sijoitustodistusten tai (poist.) laina-ajaltaan enintään viiden vuoden pituisten **vakuudettomien** joukkovelkakirjalainojen tai **sellaisten kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen, joiden vakuutena on ainoastaan asuntoluottoja, takaisinmaksamisen ja muiden ehtojen täyttämisen vakuudeksi.** (poist.) Takauksia saa olla voimassa yhteenlasketulta nimellisarvoltaan enintään 50 000 000 000 euron määräisten velkojen vakuutena. (poist.) Valtio-*

VaVM 31/2008 vp — HE 181/2008 vp

neuvoston tulee 30 päivään huhtikuuta 2009 mennessä arvioida tarve myöntää uusia takauksia. (poist.) Valtuudet

takausten myöntämiseen päättyvät vuoden 2009 lopussa.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk	Tuija Nurmi /kok
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Kirsi Ojansuu /vihr
jäs.	Pertti Hemmilä /kok	Heikki A. Ollila /kok
	Bjarne Kallis /kd	Markku Rossi /kesk
	Kyösti Karjula /kesk	Petri Salo /kok
	Esko Kiviranta /kesk	Minna Sirnö /vas
	Jari Koskinen /kok	Jutta Urpilainen /sd (osittain)
	Mikko Kuoppa /vas	Pia Viitanen /sd
	Reijo Laitinen /sd	vjäs. Hanna-Leena Hemming /kok
	Mika Lintilä /kesk	
	Olli Nepponen /kok	
		Lauri Kähkönen /sd
		Tuula Väättäinen /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Maailmanlaajuisesti laajentunut finanssimarkkinoiden ja reaalityalouden kriisi on horjuttanut pankkien keskinäistä luottamusta ja viimeisimmässä vaiheessa vaikeuttanut yritysten rahoituksen saatavuutta, joka on tällä hetkellä ehkä kaikkien polttavin ongelma. Suomessa pankkien välisten markkinoiden epäluottamus ei ole ollut yhtä syvä kuin monessa muussa maassa. Suomalaiset pankit ovat olleet tähän mennessä keskimääräisesti ottaen hyvässä kunnossa.

Syksyn kuluessa yritysten rahoitus on selvästi vaikeutunut niin meillä kuin muuallakin. Tämän seurauksena suomalaiset yritykset ja asiakkaat ovat rahoitusongelmien seurauksena joutuneet perumaan tai siirtämään aiemmin sovittuja toimituksia. Myös uusien tilausten määrä on ehtynyt. Tämä on johtanut tuotannon leikkauksiin ja vaikeaan lomautus- ja irtisanomiskierteeseen.

Kierteen katkaisuun vaaditaan myös muita toimia kuin väliaikaisia valtiontakauksia. Reaalityalouden luottamuksen palauttamiseksi vaaditaan taloutta elvyttäviä sosialidemokraattien esitysten mukaisia toimia kotimaisen kysynnän vahvistamiseksi. Näillä toimilla kyettäisiin tukemaan ja vahvistamaan taloutta ja vähentämään tarvetta turvautua väliaikaisiin valtiontakauksiin.

Talouden elvytyksen ohella tarvitaan yritysrahoituksen tukemisen vahvistamista. Hallitus teki marraskuussa hyvän ja kannatettavan yrityksen rahoitusta tukevan päätöksen. Näitä toimia on edelleen jatkettava ja laajennettava, koska pankkien riskinottohalukkuus yritysrahoituksessa on tällä hetkellä hyvin vähäistä, mikä näkyy luottojen vähytenä, kiristyneinä vakuusvaatimuksina sekä luottomarginaalien kasvuna.

Olisikin ollut perusteltua, että hallitus olisi tuonut tässä yhteydessä myös muut rahoitusmarkkinoiden vakautta parantavat toimet yhtä aikaa eduskunnan käsiteltäväksi. Pankkien pääomittaminen ja ongelmapankkien hoito sekä

takausta koskevat esitykset olisi pitänyt käsitellä yhdessä. Näin ollen koko kriisistä olisi voitu saada kokonaisvaltaisempi näkemys ja tehdä paremmat johtopäätökset tarvittavista toimista ja ehdoista.

Sinällään esitys väliaikaisten valtiontakausien antamisesta suomalaisten pankkien tai niiden omistusyhteisöjen liikkeeseen laskemille velkainstrumenteille on perusteltu. Suomen pitää jo pelkästään kilpailunäkökohdista johtuen luoda suomalaisille pankeille yhtäläiset kilpailuedellytykset muiden maiden pankkien kanssa. Erityisen tärkeää on, että 50 miljardin euron takaukset voidaan myöntää vain toimintakelpoisille ja vakavaraisille pankeille. Kuulemisen yhteydessä ei käynyt kuitenkaan ilmi, miten menettellään niiden pankkien kanssa, jotka eivät täytä ehtoja tai joiden tilanne takausajan aikana syystä tai toisesta heikkenee merkittävästi. Tarkemmista ehdoista päätettäneen myöhemmin.

Euroopan yhteisön komissio on valmistellessaan pankeille myönnettävän valtiontuen ehdoista uutta tiedonantoa. Ennakkotietojen mukaan uudessa tiedonannossa toiminnaltaan terveiden ja kriisissä olevien pankkien tukea koskevat tukiehdot eroteltaisiin selkeästi toisistaan. Tässä yhteydessä olisi ollut perusteltua odottaa tuota päivitystä ja tehdä sen mukaiset johtopäätökset myös takauksia koskien.

Mietinnössä kiinnitetään aivan aiheellisesta syystä huomiota finanssivalvonnan laatuun ja resursseihin. Haasteet ovat suuret, joten tarvitaan jatkuvaa ja kattavaa valvontaa kotimaassa sekä hyvää kansainvälistä valvontayhteistyötä. Lähtökohdat valvonnan tehostamiselle kohentuivat, kun finanssivalvontaa uudistetaan niin, että vuoden 2009 alusta toimintansa aloittaa uusi rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, Finanssivalvonta, jolle siirtyvät pääosin Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston tehtävät. Finanssivalvonta sijoitetaan Suomen Pankin yhteyteen. Tästä huolimatta tarvitaan finanssivalvonnan henkilöstöresurssien välitön-

tä vahvistamista. Valvonta on aina jälkikäteistä, eikä riittävään reaaliaikaiseen valvontaan päästäne koskaan resurssien kasvattamisesta huolimatta. Tästä johtuen hallituksen pitää tehdä myös muita korjaavia toimia, mm. vakavaraisuutta vahvistavia toimia alan kansainvälisissä yhteistyöjärjestöissä.

Suomalaisen pankin määritelmää ei kyetty valtiovarain- eikä talousvaliokunnan käsittelyssä täsmällisesti määrittämään. Tehtävä jäi hallitukselle, jonka on selvitettävä rajat ylittävää pankkitoimintaa koskevia turvamekanismeja yhdessä Ruotsin ja Tanskan kanssa.

On selvää, että hallituksen politiikalla talouden kriisi syvenee ja sosiaalinen eriarvoisuus kasvaa. Tehokkain toimi myös pankkien toimintaympäristön tervehdyttämisen kannalta on pankkien asiakkaiden taloudellisen tilanteen korjaaminen. Nyt tarvitaan elvyttäviä toimia EU:n komission esitysten pohjalta kotimaisen kysynnän vahvistamiseksi sekä työttömyyden kasvun hillitsemiseksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä suostumus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että hyväksytään kuusi lausumaa.

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy vahvempiin taloutta elvyttäviin toimiin ja vahvistaa yritysten suoraa rahoitusta edelleen aiemmin tehtyjen päätösten vahvistamiseksi.*
2. *Eduskunta edellyttää, että finanssi-valvonnan henkilöstöresursseja on välittömästi vahvistettava ja turvattava rahoitus.*
3. *Eduskunta edellyttää, että kriisipankkien takausten realisoituessa Suomen valtion ja veronmaksajien etu turvataan kaikissa tilanteissa sekä valtion tulee saada tukea vastaava omistusosuus tukea ottavasta pankista.*
4. *Eduskunta edellyttää, että tukea saavan kriisipankin johtajien palkat, palkkiot ja korvaukset on kohtuullistettava.*
5. *Eduskunta edellyttää, että tukea saavan kriisipankin yksityisasiakkaiden luottoja ei saa irtisanoa eikä kasvattaa asuntoluottojen marginaalia.*
6. *Eduskunta edellyttää, että hallituksen selvitettyä suomalaisen pankin määritelmän ja rajat ylittävän pankkitoiminnan turvamekanismit selvitys tulee saat-
taa eduskunnan käsittelyyn perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaisella tavalla.*

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2008

Kari Rajamäki /sd
Reijo Laitinen /sd
Jutta Urpilainen /sd

Pia Viitanen /sd
Lauri Kähkönen /sd
Tuula Väättäinen /sd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Tällä hetkellä ei ole nähtävissä, miten talouden ahdinko kehittyy. Nyt ei näytä todennäköiseltä, että takuut lankeaisivat maksettavaksi. Pitkään jatkuneen laman yhteydessä tilanne voi kuitenkin olla toinen. Tällöin valtion tulee saada vastineeksi riittävä osuus pankista, jotta siitä haluttaessa voidaan irtautua talouden elvyttyä ja saada sillä tavoin hyvitys. Jos kyseinen pankki on muu kuin osakeyhtiö, esimerkiksi osuuskunta, voidaan tällöin pankkitoiminta siirtää osakeyhtiölle, jonka omistajiksi valtio ja alkuperäinen osuuskunta tulevat.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä suostumus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että hyväksytään yksi lausuma.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtion takauksen saavat pankit pitävät johdon palkkauksen ja muut edut sillä tasolla, jolla ne olivat 17.10.2008, että takauksista peritään vähintään Euroopan keskuspankin suosittelema korvaus ja että takuiden myöntämiselle kirjataan ehdot, joiden mukaan pankille annetun takauksen realisoituessa valtion maksettavaksi pankki ei saa jakaa osinkoa kolmeen vuoteen ja valtiolle turvataan siinä yhteydessä sen tukea vastaava omistususuus ja päätösvalta kyseisessä pankissa.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2008

Mikko Kuoppa /vas
Minna Sirnö /vas